

Anonymiseret version

Oversættelse

C-546/22 – 1

Sag C-546/22

Anmodning om præjudiciel afgørelse

Dato for indlevering:

16. august 2022

Forelæggende ret:

Oberster Gerichtshof (Østrig)

Afgørelse af:

29. juni 2022

Sagsøger:

GF

Sagsøgt:

Schauinsland-Reisen GmbH

[Udelades]

Oberster Gerichtshof (øverste domstol) har som revisionsdomstol [udelades] i sagen anlagt af sagsøgeren, GF [udelades], mod sagsøgte Schauinsland-Reisen GmbH, D-47051 Duisburg, [udelades] med påstand om betaling af 21 821,82 EUR [udelades] i sagen om sagsøgerens revisionsappel til prøvelse af dom afsagt den 27. januar 2022 af Oberlandesgericht Graz (øverste regionale domstol i Graz) som appeldomstol, [udelades], hvorved dom afsagt af Landesgericht für Zivilrechtssachen Graz (den regionale domstol for civile retssager i Graz) den 13. juli 2021 [udelades] blev stadfæstet, afsagt følgende

K e n d e l s e:

A. Den Europæiske Unions Domstol forelægges i henhold til artikel 267 TEUF følgende præjudicielle spørgsmål:

1. Skal artikel 12, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2302 af 25. november 2015 om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer samt om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU og om ophævelse af Rådets direktiv 90/314/EØF fortolkes således, at en rejsearrangør allerede kan påberåbe sig uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder, som er til hinder for, at denne kan opfylde aftalen, når de kompetente myndigheder i kundens medlemsstat før rejsens planmæssige begyndelse har udsendt en advarsel på det højeste niveau mod at rejse til destinationslandet?

2. Såfremt det første spørgsmål besvares bekræftende:

Skal artikel 12, stk. 3, i direktiv (EU) 2015/2302 fortolkes således, at der ikke foreligger uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder, når den rejsende med kendskab til advarslen mod at rejse og til usikkerheden omkring pandemisituationens videre udvikling har erklæret, at denne til trods herfor vil gennemføre rejsen, og det ikke ville have været umuligt for arrangøren at gennemføre rejsen?

B. [Udelades] [Sagen udsættes]

Præmisseser:

1. Sagsøgeren, en praktiserende speciallæge, og dennes hustru, bestilte den 13. maj 2020 til en samlet pris på 8 620 EUR en pakkerejse til Maldiverne i perioden fra den 26. december 2020 til den 2. januar 2021, som var arrangeret af sagsøgte.

Senest fra december 2020 forelå der på grund af covid 19-pandemien en advarsel på det højeste niveau mod at rejse til Maldiverne, som var udsendt af det østrigske udenrigsministerium (»alle turistrejser og øvrige ikke-nødvendige rejser, herunder ferie- og familiebesøgsrejser, til dette land frarådes«). På dette tidspunkt var 7 dages-incidensen på Maldiverne 34,7 gange lavere end i Østrig med 220.

Som følge af advarslen mod at rejse aflyste sagsøgte den 3. december 2020 den bestilte rejse. Senest den 9. december 2020 blev sagsøgeren underrettet om begrundelsen, og han fik tilbagebetalt det ydede depositum. Sagsøgtes alternative rejsetilbud levede ikke op til sagsøgeren og dennes hustrus ønsker.

2. Parternes påstande og anbringender

Sagsøgeren har på sine egne og sin hustrus vegne fremsat krav om erstatning for tabt rejse- eller feriegæde og har endvidere nedlagt påstand om betaling af et fast beløb til dækning af omkostninger. Derudover har sagsøgeren krævet erstatning for indtægtstab, eftersom han på grund af den bestilte rejse havde lukket sin lægepraksis fra den 23. december 2020 til den 5. januar 2021. En aflysning af lukningen havde ikke været mulig med kort varsel efter aflysningen af rejsen. Ministeriets advarsel mod at rejse var ikke en uundgåelig og ekstraordinær omstændighed, som ville have forhindret sagsøgte i at opfylde aftalen om en rejse,

ikke mindst fordi 7 dages-incidensen på Maldiverne var gunstigere, fordi der også på Maldiverne var den nødvendige lægehjælp at få, og fordi sagsøgeren og dennes hustru derudover havde tegnet en rejsesygeforsikring.

Sagsøgte har anført, at det ikke med rimelighed kunne forventes, at selskabet gennemførte rejsen. Selskabet ville have skullet acceptere risikoen for uoverskuelige erstatningskrav, hvis det havde siddet udenrigsministeriets advarsel mod at rejse overhørig. På grund af de nedlukningsforanstaltninger, som var gældende i Østrig fra den 26. december 2020, ville sagsøgeren end ikke have haft mulighed for at påbegynde rejsen. Aflysningen har ikke været årsag til sagsøgerens indtægtstab.

3. Det hidtidige sagsforløb

Sagsøgeren fik ikke medhold i sit søgsmål i første instans. Sagsøgte havde som begrundelse for sin opsigelse af aftalen henvist til uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder. Allerede af denne grund bestod der ikke nogen ret til erstatning.

Sagsøgeren fik heller ikke medhold i sin anke ved appeldomstolen. Selv hvis advarslen mod at rejse alene blev betragtet som et tegn på ekstraordinære forhindringer, havde sagsøgte i betragtning af den usikkerhed om pandemiens udvikling, der gjorde sig gældende på aflysningstidspunktet, ikke pådraget sig noget ansvar.

Oberster Gerichtshof (øverste domstol) skal træffe afgørelse i sagen om sagsøgerens revisionsappel. Sagsøgte har også i revisionsappelsagen gjort det standpunkt gældende, at selskabet på grund af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder i form af advarslen mod at rejse var berettiget til at opsigelse rejseaftalen uden at hæfte for yderligere kompensation.

4. Retsgrundlag

4.1. EU-retlige forskrifter

Artikel 12, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv (EU) 2015/2302 af 25. november 2015 om pakkerejser og sammensatte rejsearrangementer samt om ændring af forordning (EF) nr. 2006/2004 og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/83/EU og om ophævelse af Rådets direktiv 90/314/EØF (»pakkerejsedirektivet«) lyder i uddrag som følger:

»Rejsearrangøren kan opsigelse aftalen om pakkerejsen og give den rejsende fuld refusion af alle betalinger for pakkerejsen, men hæfter ikke for yderligere kompensation, hvis:

a) antallet af personer, der har tilmeldt sig pakkerejsen, er lavere end det minimum, der er anført i aftalen, og rejsearrangøren underretter den rejsende om opsigelse af aftalen inden for den i aftalen fastsatte frist, [...]

eller

b) *rejsearrangøren er forhindret i at opfylde aftalen på grund af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder og underretter den rejsende om opsigelsen af kontrakten snarest muligt inden pakkerejsens begyndelse. [...]*«

I henhold til definitionen i pakkerejsedirektivets artikel 3, nr. 12), er »uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder« *»en situation, som den part, der påberåber sig en sådan situation, ikke har nogen indflydelse på, og hvis konsekvenser ikke kunne afværges, selv hvis der var blevet truffet alle rimelige foranstaltninger«.*

4.2. Østrigsk lovgivning

I henhold til § 10, stk. 3, nr. 2, i Pauschalreisegesetz (pakkerejseloven) kan rejsearrangøren inden pakkerejsens begyndelse opsiges aftalen om pakkerejsen mod fuld refusion af alle betalinger for pakkerejsen, men hæfter ikke for yderligere kompensation, *»hvis rejsearrangøren er forhindret i at opfylde aftalen på grund af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder og underretter den rejsende om sin opsigelse af aftalen snarest muligt, dog senest inden pakkerejsens begyndelse«.*

5. Præjudicielle spørgsmål

5.1. I det foreliggende tilfælde havde udenrigsministeriet i sagsøgerens bopælsland ca. tre uger forud for den bestilte rejses begyndelse på grund af covid 19-pandemien offentliggjort en advarsel på det højeste niveau mod at rejse, som indeholdt en anbefaling til befolkningen om ikke at foretage turistrejser til den planlagte rejsedestination.

Den sagsøgte rejsearrangør havde hverken indflydelse på forløbet af covid 19-pandemien eller på udsendelsen af advarslen mod at rejse. Rejsearrangøren havde åbenlyst heller ikke mulighed for at undgå følgerne af pandemien generelt eller mere specifikt advarslen mod at rejse ved selv at træffe egnede foranstaltninger.

5.2. Det er imidlertid usikkert, om allerede den advarsel mod at rejse, som et ministerium har udsendt på grund af en pandemisituation, i sig selv udgør en omstændighed, som har kunnet begrunde den sagsøgte rejsearrangørs opsigelse af aftalen om en rejse – fordi der herved gives udtryk for en stor risiko, hvad angår muligheden for en sikker gennemførelse af rejsen, og fordi der endvidere er tale om at tillægge forholdsregler, som muligvis er taget på feriestedet, og som ville kunne lægge hindringer i vejen for de rejsendes ophold eller hjemrejse, betydning – eller om det, som sagsøgeren lægger til grund, må kræves af rejsearrangøren, at denne uafhængigt af den offentlige advarsel anlægger en selvstændig vurdering af situationen og foretager en risikoafvejning, i hvilken alle omstændigheder i det konkrete tilfælde inddrages.

Til fordel for relevansen af den offentlige advarsel mod at rejse kunne det fremhæves, at advarslen er udsendt af en neutral og kvalificeret instans, og at den

er klar og tydelig, hvorved behovet for klarhed og retssikkerhed i den relevante kundekreds er blevet tilgodeset. Hertil kommer, at en statslig myndighed, navnlig et udenrigsministerium, normalt også vil have mere pålidelige muligheder for at vurdere sikkerheden til rådighed end en virksomhed.

Til fordel for sagsøgerens fortolkning taler derimod, at den officielle advarsel mod at rejse på baggrund af en pandemisituation i konstant forandring og en uafbrudt skiftende påvirkning af de forskellige regioner i verden muligvis ikke længere har kunnet være helt aktuel og ikke har kunnet give et realistisk billede af sikkerheden på rejsetidspunktet. I national retspraksis er det hidtil kun rejsende, som har fået medhold i deres begrundelse for opsigelse af en aftale om en rejse (8 Ob 99/99p), medens der endnu ikke er taget stilling til en rejsearrangørs opsigelse.

5.3. Det andet præjudicielle spørgsmål fokuserer på, om rejsearrangøren selv ikke i tilfælde af, at der foreligger en advarsel på det højeste niveau mod at rejse, kan påberåbe sig at være »forhindret i at opfylde aftalen på grund af uundgåelige og ekstraordinære omstændigheder«, når en gennemførelse af rejsen på grund af tilgængelige reserverede transportmidler og indkvarteringer principielt ville have været mulig, og kunden med viden om advarslen mod at rejse har givet udtryk for at være indforstået med at acceptere den dermed indikerede risiko, eller om rejsearrangøren også i et sådant tilfælde har ret til at opsige aftalen om en rejse uden at hæfte for yderligere kompensation.

6. [Udelades] [Redegørelse om forelæggelsespligten]

[Udelades] [Sagen udsættes]

[Udelades] Wien, den 29. juni 2022 [udelades]